

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN 2545-3998
DOI: 10.46763/palim

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ, КНИЖЕВНИ
И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC, LITERARY
AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 5, NO 10, STIP, 2020

ГОД. V, БР. 10
ШТИП, 2020

VOL. V, NO 10
STIP, 2020

ПАЛИМПСЕСТ

**Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања**

PALIMPSEST

**International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research**

**Год. 5, Бр. 10
Штип, 2020**

**Vol. 5, No 10
Stip, 2020**

PALMK, VOL 5, NO 10, STIP, 2020
DOI: <https://doi.org/10.46763/PALIM2010>

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,
Република С. Македонија

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Република С. Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Република С. Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Георгета Раца, Универзитет Банат, Романија
Астрид Симоне Грослер, Универзитет Банат, Романија
Горан Калоѓера, Универзитет во Ријека, Хрватска
Дејан Дуриќ, Универзитет во Ријека, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Зеки Ѓурел, Универзитет Гази, Република Турција
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Нагале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,
Republic of N. Macedonia

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, United States of America
Tole Belcev, Goce Delcev University, Republic of N. Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delcev University, Republic of N. Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Georgeta Rata, Banat University, Romania
Astrid Simone Grosler, Banat University, Romania
Goran Kalogjera, University of Rijeka, Croatia
Dejan Duric, University of Rijeka, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey
Zeki Gurel, GAZI University, Republic of Turkey
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercausse, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Драгана Кузмановска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Ранко Младеноски (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип, С. Македонија

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Dragana Kuzmanovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Ranko Mladenoski (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST

EDITORIAL COUNCIL

Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip, N. Macedonia

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

BIBLIOGRAPHIC INFORMATION

Journal Name	PALIMPSEST International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research
Abbreviation	PALMK
ISSN (print)	2545-398X
ISSN (online)	2545-3998
Knowledge field:	UDC 81
UDC code	UDC 82
	UDC 008
Article Format	HTML/ PDF; PRINT/ B5
Article Language	Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish, Italian
Type of Access	Open Access e-journal
Type of Review	Double-blind peer review
Type of Publication	Electronic version and print version
First Published	2016
Publisher	Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip, Republic of N. Macedonia
Frequency of Publication	Twice a year
Subject Category	Language and Linguistics, Literature and Literary Theory, Education, Cultural Studies
Chief Editor	Ranko Mladenoski
Country of Origin	Republic of N. Macedonia
Online Address	http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL
E-mail	palimpsest@ugd.edu.mk
Profiles	<p>Academia edu https://www.ugd.academia.edu/PALIMPSESTПАЛИМПСЕСТ</p> <p>Research Gate https://www.researchgate.net/profile/Palimpsest_Palimpsest2</p> <p>Facebook Palimpsest / Палимпсест</p> <p>Twitter https://twitter.com/palimpsest22</p> <p>SCRIBD https://www.scribd.com/user/359191573/Palimpsest-Палимпсест</p>

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

9 ПРЕДГОВОР

Ранко Младеноски, главен и одговорен уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

Ranko Mladenoski, Editor in Chief of “Palimpsest”

ЈАЗИК / LANGUAGE

13 Виолета Јанушева

ФИГУРАТИВНИ ПЕРСОНАЛНИ ПЕРИФРАЗИ ВО МАКЕДОНСКИОТ
СТАНДАРДЕН ЈАЗИК

Violeta Janusheva

FIGURATIVE PERSONAL PERIPHRASES IN THE MACEDONIAN
STANDARD LANGUAGE

25 Марија Леонтиќ

ЗБОРОВНИТЕ ГРУПИ СО ТИТУЛА И ЗБОРОВНИТЕ ГРУПИ СО
СЛОЖЕНО СОПСТВЕНО ИМЕ ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНОТО
ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Leontik

WORD GROUPS CONTAINING TITLE AND WORD GROUPS WITH A
COMPOUND PERSONAL NAME IN TURKISH AND THEIR EQUIVALENCE
IN MACEDONIAN LANGUAGE

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

35 Жарко Миленич

КАРТИНА СРЕДНЕВЕКОВЈА В ПОВЕСТИ „ТРУДНО БИТЬ БОГОМ“
А. И Б. СТРУГАЦКИХ

Zarko Milenic

THE PICTURE OF THE MIDDLE AGES IN THE NOVEL
“HARD TO BE A GOD” BY A. AND B. STRUGATSKY

43 Sandra Carapezza

IL CANTO DEI VIOLENTI. LETTURA DI «INFERNO» XII

Sandra Carapezza

THE CANTO OF VIOLENCE. READING «INFERNO» 12

КУЛТУРА / CULTURE

57 Петар Намичев, Екаатерина Намичева

ЈАВНИТЕ И ПРИВАТНИТЕ ОБЈЕКТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РАЗВОЈОТ НА
УРБАНОТО ГРАДСКО ЈАДРО НА СКОПЈЕ

Petar Namichev, Ekaterina Namicheva

THE SIGNIFICANCE OF THE PRIVATE AND PUBLIC BUILDINGS FOR
THE URBAN DEVELOPMENT OF THE CITY CORE OF SKOPJE

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

- 73 Marika Strano**
«IL RUOLO DELL'ANSIA NELL'APPRENDIMENTO DI UNA L2/LS»
Marika Strano
«THE ROLE OF ANXIETY IN L2/LS LEARNING»
- 83 Ümit Süleymani**
MAKEDONYA'DA İLKÖĞRETİM 1-5. SINIFLARDA ANADİL MAKEDONCA, ARNAVUTÇA VE TÜRKÇE DERSİ KİTAPLARINDA BİLMECELERİN ZİHİNSEL GELİŞİMİNE KATKISI
Ümit Süleymani
CONTRIBUTION OF RIDDLES TO MENTAL DEVELOPMENT IN MACEDONIAN, ALBANIAN AND TURKISH TEXTBOOKS IN PRIMARY EDUCATION FROM 1-5 GRADES IN MACEDONIA
- 95 Osman Emin**
EĞİTİM KURUMLARI VE AİLENİN ÖNEMİ DÜŞÜNEN, ÇÖZÜM ÜRETEEN TOPLUM İÇİN
Osman Emin
THE EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND THE IMPORTANCE OF FAMILY FOR THE SOCIETY THAT THINKS, AND PRODUCES SOLUTIONS

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

- 107 Луси Караниколова-Чочоровска**
„НЕПОДНОСЛИВАТА ЕДНОСТАВНОСТ“ НА БОЛКАТА (КОН ПОЕТСКАТА КНИГА „ЌЕ СЕ ЗАВИЈАМ ВО ПЕСНИ“ ОД СНЕЖАНА СТОЈЧЕВСКА)
Lusi Karanikolova-Chochorovska
THE “UNBEARABLE SIMPLICITY” OF THE PAIN (TO THE POETRY BOOK “I WILL COVER MYSELF IN POEMS” BY SNEZANA STOJCEVSKA)
- 113 Марија Гркова**
КОНТРАСТИВНА ГРАМАТИКА ЗА ДВА НЕСРОДНИ ЈАЗИКА („КОНТРАСТИВНА ГРАМАТИКА НА ТУРСКИОТ И НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК“ ОД МАРИЈА ЛЕОНТИЌ)
Marija Grkova
CONTRASTIVE GRAMMAR OF A TWO UNRELATED LANGUAGES (“CONTRASTIVE GRAMMAR OF TURKISH AND MACEDONIAN LANGUAGE” BY MARIJA LEONTIK)

ДОДАТОК / APPENDIX

- 119** ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ
ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“
CALL FOR PAPERS
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

ПРЕДГОВОР

Почитувани и драги читатели,

Со публикувањето на десеттиот број веќе се заокружува петтата година од постоењето на меѓународното научно списание „Палимпсест“. Објавените научни и стручни трудови во претходните девет броја од списанието несомнено сведочат за значајниот придонес на оваа наша публикација во развојот и унапредувањето на истражувањата во филологијата воопшто, односно во лингвистиката, науката за книжевноста, методиката на наставата и во културологијата. Тоа се должи, пред сè, на сериозната посветеност на уредувачкиот тим на „Палимпсест“ во подготовката за објавување на секој труд и на секој број од списанието, но и на покажаниот огромен интерес на наши колешки и колеги, научни истражувачи, од Македонија и од странство за соработка со нашето меѓународно научно списание и за објавување на свои научни текстови во него. Во таа смисла, како главен и одговорен уредник, сакам да изразам голема благодарност до сите уредници на „Палимпсест“ и до сите автори коишто ги понудија своите научни истражувања за објавување на страниците од ова наше списание.

И десеттиот број на „Палимпсест“ носи нови и интересни содржини во петте рубрики: „Јазик“, „Книжевност“, „Култура“, „Методика на наставата“ и „Прикази“. Со свои нови истражувачки текстови застапени се авторите Виолета Јанушева, Марија Леонтиќ, Петар Намичев, Екатерина Намичева, Умит Сулејмани, Осман Емин, Луси Караниколова-Чочоровска и Марија Гркова од Македонија, Жарко Миленич од Руската Федерација, како и Сандра Каралеца (Sandra Carapezza) и Марика Страно (Marika Strano) од Италија. Тоа значи дека во десеттиот број на меѓународното научно списание „Палимпсест“ се објавуваат трудови на македонски, руски, турски и италијански јазик коишто, се разбира, се придружени со апстракти на англиски јазик. Нашата надеж како уредувачка екипа е дека и овие најнови трудови во „Палимпсест“ ќе предизвикаат интерес кај научната јавност од областа на филологијата и културологијата.

Пред списанието „Палимпсест“ стојат нови предизвици што ги носи со себе иднината. Нашата интенција е списанието и натаму да се развива и да се унапредува во однос на квалитетот на научноистражувачките студии што ќе се објавуваат во него со цел што поголема афирмација на самото списание, на Филолошкиот факултет во Штип, како и на нашиот Универзитет „Гоце Делчев“ во меѓународната научна и високообразовна сфера. Досегашниот успех со објавувањето на десетте броја како и ентузијазмот и професионализмот на уредниците во списанието ни даваат за право да веруваме дека „Палимпсест“ како меѓународно научно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања ќе си го пронајде своето место во океанот од меѓународни научни публикации во светот на научноистражувачката мисла.

Ранко Младеноски, главен и одговорен уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

Dear readers,

By publishing the tenth issue we complete the fifth year of existence of the international scientific journal *Palimpsest*. The published research and theoretical papers in the previous nine issues undoubtedly affirm the significant contribution in the development and advancement of research in philology in general, i.e. in linguistics, literary science, teaching methodology and culturology. This is due, above all, to the serious commitment of the editorial team of “*Palimpsest*” in preparing each paper and each issue of the journal, but also to the huge interest shown by our colleagues and researchers from Macedonia and abroad for cooperation with our international scientific journal and for publishing their scientific work. In this regard, as the Editor-in-Chief, I would like to express my deep gratitude to all the editors of „*Palimpsest*” and to all the authors who have offered their scientific research for publication in this journal.

The tenth issue of *Palimpsest* offers new and interesting contents in five sections: Language, Literature, Culture, Teaching Methodology and Reviews as well. The authors Violeta Janusheva, Marija Leontikj, Petar Namicev, Ekaterina Namiceva, Umit Sulejmani, Osman Emin, Lucy Karanikolova-Chochorovska and Marija Grkova from Macedonia, Zharko Milenic from the Russian Federation, Sandra Carapezza and Marika Strano from Italy, present their new research papers. This means that the tenth issue of the international scientific journal *Palimpsest* publishes papers in Macedonian, Russian, Turkish and Italian which, of course, are accompanied by abstracts in English. As an editorial team, our hope is that the most recent papers published in *Palimpsest* will also arouse interest among the scientific community in the field of philology and culturology.

The future holds new challenges that *Palimpsest* faces as a journal. Our intention is to continue developing and improving the journal in terms of the quality of research studies that will be published, in order to achieve greater affirmation of the journal, of the Faculty of Philology in Stip, and of our Goce Delcev University within the international scientific and higher-education sphere. The success of the publication of the ten issues so far as well as the enthusiasm and professionalism of the editors of the journal give us the right to believe that *Palimpsest*, as an international scientific journal for linguistic, literary and cultural research will find its place in the ocean of international scientific publications in the world of scientific and research thought.

Ranko Mladenoski, *Editor in Chief of Palimpsest*

EĞİTİM KURUMLARI VE AİLENİN ÖNEMİ DÜŞÜNEN, ÇÖZÜM ÜRETEN TOPLUM İÇİN

Osman Emin

Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi, Üsküp
osman_emin@hotmail.com

Özet: Okul döneminde çocuklarımızın eğitim hedeflerini saptarken çocuğu tek başına düşünmek mümkün değildir, çocuk ailesi ile bir bütündür. Eğitimci olarak başarılı bir okul eğitimini amaçlıyorsak içine anne babayı da alan, aile eğitimini kapsayan, önem veren hedefler oluşturmak zorundayız. Okul öncesi eğitime anne-babanın katılabilmesi için, okul tarafından ailelerin program hakkında bilgilendirilmeleri, hatta yazılı olarak programın verilmesi gerekmektedir. Okulda verilecek eğitimin yararlı olabilmesi için öncelikle aileleri önemseyerek onlarla olumlu iletişim içine girilmesi gerekmektedir. Ailelerle olumlu iletişim sağlama bir anda gerçekleşmeyip her ailede farklı sürede gerçekleşebilir. Programda diğer ailelerle etkileşim ve iletişim içinde olmaları da veliler için destek ve teşvik oluşturabilir. Aile destek programları yoluyla anne-babaları bilgilendirmek, yeni beceriler kazandırmak ve sorunlarına danışmanlık yapmak, aile içi ilişki dinamiğini geliştirmekte ve çocuğun gelişimini hızlandırmaktadır. Okul öncesi eğitim; planlı ve programlı yapıldığında bir eğitim sürecidir. Eğer verilen eğitimin evde de devam etmesi amaçlanıyor ise; okul öncesi eğitim programı hazırlanırken sadece çocuk değil, ailesi de program içinde düşünülmelidir. Bu nedenle okul-aile iş birliğinin sağlanmasının çocukta istenen davranışların geliştirilmesi açısından önemli olduğu belirtilmiştir. Ailelerin planlama ve uygulamalara etkin katılımlarının sürekliliğinin sağlanması için, ailelerin okulda yapılanlar hakkında sürekli olarak bilgilendirilmelerinin gerekliliği de vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi, okul, ailenin katılımı, eğitim.

1. Giriş

Çocuklar ve çocuğu olan aileler hayatlarının herhangi bir döneminde ister istemez okulla tanışırlar. Bu tanışma bazen kreş eğitimi ile iki yaşında, bazen de ilkokul dönemi ile birlikte olur. Çocuğun okula başlaması, çocuk için olduğu kadar ebeveynler için de önemli bir olaydır. Okula başlama yaşı, okul seçiminde dikkat edilmesi gereken konular, çocuğun okula gitmek istememesiyle nasıl baş edileceği, hangi aşamada uzmana danışılacağı konusunu ‘çocuk ve okul’ deyince akla gelen önemli konulardır. Bu makalede bu sorulara cevap verilecektir.

Bilim, araştırma bulgularına dayanarak, neden-sonuç niteliğinde ilişkiler bulmaya çalışan, olay ve olguları yöntemlere dayalı olarak çözümleyip genellemelere ulaşmaya çalışan sistematik bilgiler bütünüdür. Bilim, doğa hakkında sistemli olarak yeni bilgi edinimi ve bu biçimde edinilmiş bilginin toplamıdır. Bilimsel yöntem, dikkatli gözlem ve deneyler aracılığı ile teorilerin denenmesine dayanır. Bilim nedir? Üzerinde herkesin birleşebileceği ortak bir tanım yapabilmek

oldukça güç olmakla birlikte, bilim; kontrollü ve gözlem ve gözlem sonuçlarını, mantıksal düşünce yoluyla olguları, olayları açıklama niteliği olan hipotezler bulma ve bunları doğrulama yöntemidir. Bilim, bilinen ve bilinmeyen fakat bilinmesi gereken ve bilinebilecek olan tüm evreni kapsamaktadır. Eğitim ise insanın bireysel, çevresel ve sosyal yönlerden başarıya ulaşmasında; barış, özgürlük, sosyal adalet ve evrensel bütünlük ideallerine erişmesinde temel araçtır. Ayrıca eğitim; toplumsal ve ekonomik kalkınmanın da itici bir gücü olarak tüm sektörleri etkilemektedir. Eğitim, insanın bireysel hedeflerine, yaşamsal sorumluluğuna, tüm yetenek ve yaratıcılık potansiyellerinin oluşmasına olanak sağlamaktadır. Bu nedenle eğitimde bireysel, ulusal ve küresel boyutlarda sürekli bir gelişim ve değişim sağlamak gereklidir. Çünkü bilginin güç olarak görüldüğü çağımızda bireysel, toplumsal ve evrensel gelişimin temel boyutunu eğitim oluşturmaktadır. (Saban, A., 2000). Bu nedenle de; “bilgi toplumu” olma çabasındaki toplumların hedefi; eğitimin tüm yönleriyle ele alınıp değerlendirilmesi ve gelişim esaslarının bireysel, ulusal ve evrensel boyutlarıyla dönüştürülmesi olmalıdır. Bu dönüşüm çalışmaları her toplumun üzerinde önemle durduğu bir konudur. Özellikle ekonomide gözlenen küreselleşme ve uluslar arası rekabette, her alanda eğitimi sürekli bir etkinlik olarak gören ve bilgiye sahip olan toplumlar avantajlı hale gelmiştir.

Son yıllarda dünyada çok hızlı bir değişimin olduğu, gerçekleştirilen yeniliklerin toplumsal, siyasal ve ekonomik alanda etkisini gösterdiği gözlemlenmektedir. Örneğin bilginin toplanması, işlenmesi, aktarılması, kullanılması ve yeni bilgi üretimine yönelik her alanda bilgi ve iletişim (bilişim) teknolojisinde değişimlerin yaşandığı yeni bir dönemin içerisinde yaşıyoruz. Bu dönemin özelliği, toplumsal yaşamımızdaki genel değişikliklere koşut olarak eğitim anlayışında da bazı değişimleri zorunlu kılmasıdır. Çünkü bilgi toplumuna ulaşmadaki bu zorlu süreçte bilgi tabanlı değişim hareketleri insanların eğitimden beklentilerini de farklılaştırarak değiştirmiştir. Geleneksel eğitim anlayışının yetersiz kaldığı günümüzde, eğitim politikalarında amaçlarında, eğitim kurumlarının yapı ve işlevlerinde, eğitim programlarının içeriklerinde köklü yenilikler ve bir dizi dönüşümleri planlamak, bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. İstenen insan tipini yetiştirmek, yani eğitmek, çağlar boyunca en önemli sorunlardan birisi olmuştur. Günümüzde bu sorun, gittikçe karmaşık duruma gelmekte ve etkisini daha da yoğun bir şekilde duyurmaktadır. Günümüzde eğitim, çok değişkenli deneysel bir bilim olarak ele alınmaktadır. Eğitimciler, çocukların gelecekte uyumlu ve başarılı olabilmeleri için en sağlıklı eğitim yollarının geliştirilmesi çabası içerisindeyler. Her ne kadar kişilik gelişiminin insanın hayatı boyunca süregeldiğini kabul etsek de kişilik gelişmesinde ve yapılaşmasında temelin çocukluk döneminde atıldığı gerçeği geçerliliğini korumaktadır.

İnsanın gelişimi; döllemeden doğuma, doğumdan da ölümüne kadar durmaksızın sürer gider. Yaşlılık yıllarında boy büyümesinin duraksadığı, kimi kez boy uzunluğunun azaldığı görüldüğünde insan gelişiminin durduğu sanılır. İnsan canlı kaldığı sürece çevresiyle etkileşerek ve yaşayarak değişir, bir başka deyişle gelişir. Çocuk dünyaya geldiğinde büyüme ve gelişme için büyük bir güce sahip olup önemli ilerlemeler kaydeder. Sevgi, şefkat ve yakınlık ile büyüyen çocuklar normal olarak gelişirler. Gelişim dönemlerinin incelenmesi ruh sağlığı bakımından

da önemlidir. Dönemlerin incelenmesi ortak ruhsal gelişim yolunda gidip gelmediğini anlamaya yardımcı olur, sağlıklı gelişiminin gözlemlenmesini kolaylaştırır. Gelişim sürecinde çocuğun çevresi çok önemlidir. Anne ve baba da bu yakın çevredeki anahtar kişilerdir. Çocuk, çoğunlukla annesiyle beraberdir. Ancak babanın da çocuğun gelişiminde en az anne kadar önemi vardır. (Senemoğlu, N., 1997).

İnsanı değiştiren, geliştiren, toplumsallaştıran en önemli faktör şüphesiz ki eğitimidir. Günümüzdeki eğitim-öğretim konusundaki araştırmalar, öğrenme olgusunun bireyin etkin katılımıyla en üst düzeye ulaştığını göstermektedir. Çünkü bireyin öğrenmeye etkin olarak katılması, onun tüm duyuların öğrenme sürecine katılması anlamına gelmektedir. Birey yaşayarak öğrendiklerini unutmamakta ve bu öğrendiklerini diğer öğrenilen bilgilere aktarabilmelidir. Bu yüzden şimdiye kadarki ezberci eğitim anlayışımızdan bir an önce vazgeçip bilgiyi sadece ezberlemek için değil, hayatta kullanan, analiz ve sentez yapan bireyler yetiştirmemiz gerekmektedir. Çocuğa yöneltilen davranış ve ona karşı takınılan tavır ilk yaşantıların örülmesinde büyük önem büyük önem taşımaktadır. Okul öncesi dönemde çocuk, sosyal birey olmayı öğrenirken aynı zamanda özdeşim yapacağı bir modele ihtiyaç duyar. Kişilik oluşumu için gerekli olan özdeşim, büyük ihtimalle aile içindeki yakın bir üye ile gerçekleşmektedir. Genellikle özdeşim nesnesi anne baba olmaktadır. Fakat ağabey, teyze, hala, dayı ya da amca gibi aile içinden bir erişkin de özdeşim nesnesi olabilir. Bu üyelerin bozuk bir kişilik yapısına sahip olması halinde, olumsuz davranış örneğinin çocuğa yansıma ihtimali artmaktadır.

F. Hasbison ve C.A. Neyezs'e göre: "Bir ülkenin zenginliği, o ülke halkının doğuştan gelen yeteneklerini etkili bir biçimde kullanmasına ve geliştirmesine bağlıdır. Bu yüzden, bir ulusun kalkınması, her şeyden önce, insan çabasının bir sonucudur. Doğal kaynakları bulmak ve kullanmak, sermayeyi yatırıma dönüştürmek, teknolojiyi geliştirmek, eğitimi güçlendirmek, becerikli insan unsurunu gerektirmektedir. Gerçekte eğer bir ülke, insanların geliştirmiyorsa hiçbir şey kuramaz ve yaşatamaz".

2. Okul ve Çocuk

Son yıllarda dünyada çok hızlı bir değişimin olduğu, gerçekleştirilen yeniliklerin toplumsal, siyasal ve ekonomik alanda etkisini gösterdiği gözlemlenmektedir. Örneğin bilginin toplanması, işlenmesi, aktarılması, kullanılması ve yeni bilgi üretimine yönelik her alanda bilgi ve iletişim (bilişim) teknolojisinde değişimlerin yaşandığı yeni bir dönemin içerisinde yaşıyoruz. Bu dönemin özelliği, toplumsal yaşamımızdaki genel değişikliklere koşut olarak eğitim anlayışında da bazı değişimlerin zorunlu kılınmasıdır. Her geçen gün bilgi dağarcığının arttığı günümüzde, eğitim sisteminin sorunlarını çözmeye yönelik yeni anlayışlar kazanabilmek amacıyla kullanılan yöntem ve tekniklerin incelenmesinin yararlı olduğu düşünülmektedir.

Okulda, öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi sürecinde, öğrencilerin bilgiyi nasıl elde edecekleri konusunda öğretmen ve öğrencilerin izleyecekleri yöntem ve tekniklerin önemi kuşkusuz tartışılmaz. Bir yönüyle öğretim, öğretim programının, "okul" denilen ortamda, karşımızda bulunan öğrencilere uygulanması demek olduğuna göre, böyle bir öğrenme-öğretme etkinliğinin uygulanması

sürecinde, öğrencilerin, özel amaçlarda kapsanan özellikleri gerektiği gibi kazanabilmeleri ve kalıcı izli bir davranış değişikliği oluşturabilmeleri için birtakım ilkelere, yollardan yararlanmaya gereksinimleri vardır. Bu konuda, gerek öğretmenin, gerekse öğrencilerin işini kolaylaştıracak ve etkili öğrenme-öğretmeyi sağlayacak yöntem ve teknikler işe koşulur. Sınıftaki öğrenme-öğretme etkileşiminde izlenen çeşitli ilkeler, stratejiler yanında, etkili ve başarılı bir sonuç elde edebilmede bu yöntem ve tekniklerin rolü büyüktür. İnsanlar doğdukları günden itibaren bir eğitim süreci içine girmekte, eğitim hayatın bir parçası haline gelmektedir. Çocukların, zihinsel, duygusal, sosyal, bedensel gelişiminin %70'i 0-6 yaş arasında tamamlanmaktadır. Okul öncesi dönem olarak adlandırılan 0-6 yaş dönemi, çocuğun öğrenmesinin en yoğun olduğu, temel alışkanlıklarının, zihinsel yeteneklerinin en hızlı geliştiği ve biçimlendiği dönemdir. Bu süre içeri kazanılan davranış biçimleri, tüm yaşam boyunca devam etmektedir. Beyin yapısı ve fonksiyonlarının gelişiminin üçte ikilik bölümü 0-4 yaş arasında tamamlanmaktadır. Erken çocukluk dönemindeki deneyimler beynin çalışma biçimi için belirleyicidir. Yapılan çalışmalar okul öncesi eğitim alan çocuklarda okula devam oranlarının ve okul başarısının daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Okul öncesi eğitim sosyal ve duygusal gelişimi destekleyerek, yetişkinlik döneminde de kişilerin daha üretici ve verimli olmalarını ve sahip oldukları potansiyeli tam olarak kullanmalarını sağlar. Okul öncesi eğitim, insan gelişiminin en hızlı ve en duyarlı dönemini oluşturur. Yaşamın ilk yıllarında alınan eğitimin ve geçirilen deneyimlerin, ileri yaşlardaki öğrenme yeteneği ve gelecekteki başarı üzerinde de önemli etkileri vardır. (Dewey, J., 1921).

Okul öncesi eğitim süresince çocuklar ilköğretime hazırlanırken, paylaşmayı, dayanışmayı, sosyalleşmeyi ve birlikte çalışmayı öğrenirler. Okul öncesi eğitimin amacı çocuklarda öğrenmeye ilgi uyandırmak ve çocuğun varolan yeteneklerini görünür kılmaktır.

Okul öncesi eğitim, çocuğun ilerideki hayatını etkileyecek önemli bir süreçtir. Yapılan bilimsel araştırmalar ve çağdaş eğitim alanındaki uygulamalar; nitelikli, sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip nesilleri yetiştirmek için eğitimin çok küçük yaşlarda başlanılmasının gerekli olduğunu ortaya koymuştur. Çocuk eğitiminin öneminin artmasıyla birlikte evde de nitelikli bir eğitim verilmesi gerektiği bilincine varılmıştır. (Seçkin, N. ve G. Koç, 1997)

Okul öncesi dönemde, çocuğa dış dünyayı tanıma olanağı veren, ona çeşitli alışkanlıklar kazandıran temel kurum ailedir. Çocuk, aile içinde temel öğrenme için gerekli deneyimleri kazanırken, olanaklar ölçüsünde gidebileceği okul öncesi eğitim kurumlarında bu deneyimleri pekiştirme ve zenginleştirme fırsatını bulur. Aile ile iş birliği veya daha yaygın kullanılan deyişle aile katılımı, okul öncesi eğitim programının önemli bir parçasını oluşturmalı ve kurumda verilen eğitimin devamlılığı, ailenin çocuğunu daha iyi tanıması, program konusunda bilgi sahibi olabilmesi vb. nedenlerle mutlaka planlı olarak yapılmalıdır. (Oktay, A., 1993).

3. Okul ve Aile

Aile katılımı; ailelerin desteklenmesi, eğitilmesi ve eğitime katılımlarının sağlanmasına, çocukların deneyimlerinin, evleri ile eğitim kurumları arasındaki iletişim artışı ve sürekliliği ile artırılmasına ve programların velilerin katılım ve

katkıları ile zenginleştirilmesine yönelik sistematik bir yaklaşımdır. Aile katılımı, bilgi paylaşma ve ilişki kurma işlemidir; görünmeyen programın temel bir kurum olduğu kadar çocukların dünyaları arasında da bir tutarlılık köprüsü oluşturur. Veliler, öğretmenlerin kendilerini dinlemesinden, çocuklarıyla ilgili bilgileri paylaşmaktan, çocukların bakım sorunları ile ilgili öneriler almaktan ve veli olarak rolleri teşvik edildiğinde, desteklendiklerine inanırlar. Programda diğer ailelerle iletişim ve etkileşim içinde olmaları da veliler için destek ve teşvik oluşturur.

Aile katılımı yüksek olduğunda öğretmenler; çocuklar hakkında ev ve aile ortamlarını da içeren daha geniş bir perspektife sahip olacaklarından, çocukların evle bağlantılı bireysel gereksinimlerine, stres etkenlerine ve değişimlerine daha duyarlı olarak, çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarını daha anlayışlı ve çocuk merkezli etkin bir biçimde karşılanmasına yardımcı olurlar. Veliler, öğretmenlere yardımcı olabilecek özel bilgi ve yeteneklere sahip olabilirler. Onların katkılarına saygı göstermek ve değer vermek çok önemlidir. Evle eğitim kurumu arasındaki bu paylaşım, iletişim ve katılımın planlı bir şekilde ele alınması hem velilerin hem de öğretmenlerin çocuğun gelişimine ilişkin isteklerini gerçekleştirmede fırsat yaratır. (Enasri, H. ve R. Zenbat, 1999).

Bu dönem, araştırmacılar için çocuğun yüksek öğrenme potansiyeline sahip olduğu bir dönem olarak görülmektedir. Uygun fiziksel ve sosyal çevre koşullarında ve sağlıklı etkileşim ortamında yetişen çocuklar, daha hızlı ve başarılı bir gelişim gösterirler. Eğitimin ilk basamağını oluşturan okul öncesi eğitim gömleğin ilk düğmesidir ve bunun doğru iliklenmesi gerekir. Çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli rol oynayan; bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihin ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, kişiliğin şekillendiği ve çocuğun devamlı olarak değiştiği bir süreçtir. Bu nedenle, çocuğun küçük yaşlarda sağlıklı bir ortamda gelişimini sürdürmesi önem kazanmaktadır. Sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip çocuklar yetiştirmek, onların gelişim özelliklerini ve bu özellikler doğrultusunda gereksinimlerinin neler olduğunu bilmeye bağlıdır. Erken çocukluk dönemindeki gelişmelerle, okul öncesi eğitim artık anne babanın yalnız başına başarabileceği bir konu olmaktan çıkmış durumdadır.

Eğitim, öğrenci-öğretmen-veli üçgeninden oluşan platformdur. Bu birliktelik ne kadar bilinçli ve sağlıklı olursa, çocuklarımızda o oranda sağlam bir kişilik kazanırlar. Eğitimin sağlam temeller üzerine kurulmasında ve insanların ileri yaşlardaki başarılarında okul öncesi eğitimin rolü bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Ana kucağındaki yoğun ilgiden sonra, anaokulu ortamı çocuk için dünyaya açılan yepyeni bir penceredir. Olumlu ya da olumsuz anlamda verilen her şey, onları yetişkinlik yıllarında da doğrudan etkilemektedir. 3 yaşına kadar bir çocuğun beyni bir yetişkinden 2,5 kat fazla çalışır, 6 yaşına kadar bir profesörden 2 kat hızlıdır. Yapılan tüm uluslararası araştırmalar ve uygulanan testler göstermektedir ki 0-6 yaş grubunda, gelişim düzeyinde okul öncesi eğitimi almış çocukların, akademik programlarda eğitim almış olanlara göre 1. sınıf başarı düzeyleri daha yüksektir ve okuma yazmaya daha hızlı geçmektedirler. 12 yaşında IQ değerleri 5 puan daha yüksektir, 15 yaşında yetenek sınavlarında % 90 -100 arası başarı sağlarlar. % 65'i liseyi, % 45'i üniversiteyi sorunsuz kazanır ve bitirir. Yetişkin olduklarında dış dünyayla kolay ve sağlıklı iletişim kuran, sosyal insanlar olurlar.

Bireyin yaşamında ilköğretim ve lise, 6–17 yaş çocuklarının devam ettiği zorunlu bir öğretim kademesidir. İlköğretim ve lise çağına gelen birey planlı, programlı, amaçlı, güdümlü, destekli ve zorunlu bir eğitim süreci içerisine girmekte ve sürekli olarak yeni bilgi, beceri ve davranışlar kazanmaktadır, bu yönü ile ilköğretim ve lise bireyin gelişimde ve eğitiminde çok önemli ve kritik bir dönemi oluşturmaktadır. Bu kritik dönemde öğretmenin rolü, öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırma, öğrenciye rehberlik etme, öğrenme sürecine katılımını ve katkısını sağlama ve öğrenciyi sürekli güdüleme olmalıdır. Bu yüzden öğretmenin kullanacağı yöntemler, bu etkinlikleri gerçekleştirebilecek nitelikleri taşımalıdır. Günümüz öğrenme yöntemleri, öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmelerini, öğrenme kaynağı ile doğrudan etkileşimde bulunmalarını sağlayacak biçimde gerçekleştirilmelidir. Zira çocukların, bir yandan yaşadığımız çağın güçlükleri ile bireysel olarak başa çıkabilmeleri, diğer yandan da yaşadıkları toplumun varlığını sürdürebilmesinde yeni itici güç olmaları amaçlanıyorsa, verilen eğitimin onlardaki yaratıcılık, kendine güven, inisiyatif alma, bağımsız düşünme, özdenetim ve sorun çözme potansiyellerinin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. (Önder, A., 2000).

Günümüzde, eğitim konusunda iki karşıt görüş sürekli bir çekişme içindedir. Bu iki görüşten biri olan gelenekselciler, eğitimin amacının bilgi aktarımı olduğu görüşündedirler. Bu düşüncenin savunucuları “bilgi” ile bir kuşaktan diğerine geçebilecek durağan bilgiyi kastetmektedirler. Eğitim konusundaki diğer görüş ise, bireyin kutsallığı, önemi üzerinde duran romantik düşünceden kaynaklanır. Öğretmen, çocuğu acımasız dünyadan ve müdahalelerden korumalı ve doğal gelişimini desteklemelidir. Çocuğa saygı, herhangi bir dış bilgiden daha önemlidir. Froebel’e göre (1887) göre öğretmen, çocuğun içinde her zaman var olan tomurcuğun çiçek açması için sabırla bekleyen ve tohuma en iyi şekilde bakan bir bahçıvan gibi olmalıdır. Hangi görüş benimsenirse benimsensin, okullarda planlı programlı olarak yürütülen eğitimin formal boyutu, eğitimcilerin “neyi öğretelim?”, “nasıl öğretelim?” gibi sorularla karşı karşıya kalmalarına neden olmaktadır. (Varış, F., 1991). Öğrenme-öğretme sürecinde başvurulan çeşitli modeller, yöntemler veya teknikler, öğrenmeyi sağlamak için birer araçtır.

Eğitim-öğretim kavramı, öğreten merkezli geleneksel eğitim uygulamalarının bir sonucu olarak ilk bakışta tek yönlü bir iletişim sürecini çağırırsa da, kavramın açıklanmasında “öğretme” teriminin yanı sıra özellikle “öğrenme” terimine başvurma gereği, çağdaş eğitim biliminin öngördüğü “olmazsa olmaz” bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Çağdaş eğitim biliminin, öğretenin değil öğrenenin merkez alındığı “öğrenme” teriminin kılavuzluğunu, söz konusu kavramı içeriklendirmede özellikle zorunlu koşul olarak dayatmaktadır. Bununla birlikte, öğrenme, “becerilerin ve anlayışların kazanılmasını anlatan çok genel bir terim” olarak betimlenmektedir. (Oğuzkan, A. Ferhan, 1985).

John Dewey (1921) bilgi merkezli eğitimden çocuk merkezli eğitime doğru gerçekleşen devrimi şöyle tanımlar; “Eski eğitim sisteminde ağırlık çocuğun dışındaydı: öğretmende, ders kitabında, çocuğun içgüdü ve iç tepkisel etkinliklerinin bulunmadığı her yerde idi... şimdi yapmaya çalıştığımız değişikliklerde ağırlık noktası da değişmektedir ve çocuk, eğitim uygulamalarının çevresinde döndüğü bir güneşe dönüşmektedir”. (San, İ., 1996).

4. Sonuç

Günümüzde toplumlar hızlı bir şekilde değişmektedir. Bilgi toplumunun en belirgin niteliği olan yüksek değişim hızı, eğitim sürecinde hedeflerin önceden belirlenebilmesini gittikçe zorlaştırmaktadır. Bilgi toplumu, her şeyden önce bilgiye değer veren, kullanmasını bilen, bilgi üretebilen, aktif ve edilgenlikten kurtulmuş bir toplumdur. Bu özellikleri ile bilgi toplumu, bilgi teknolojileri ile biçimlenmektedir. Bilgi toplumu aşamasına geline yirmi birinci yüzyılda, artık eski kural ve ilkelerin geçerliliğini kaybetmekte olduğu her alanda bilgi ve bilgi teknolojilerine dayalı yeni bir paradigmanın oluşmaya başladığı görülmektedir. Her ne kadar tam anlamıyla bir geçişin görülmediği bilgi toplumunun temel paradigmasının kavranması, bilgiye dayalı yeni toplum düzeni oluşturulurken bu toplumda var olacak örgütlerin ve iletişim biçimlerinin tasarlanıp yönetilmesini sağlayabilmek açısından önemli gözükmektedir. Görünen odur ki; bilgi toplumunun ilkelerine göre yeniden şekil alacak eğitim kurumuyla birlikte, okulun ve eğitimi insanın tanımı, öğrenme ve öğretme biçimlerimiz, okuldan beklentilerimiz de değişecektir.

Okul bilgi verici işlevini gözden geçirmek zorundadır. En kolay, en hızlı, en yararlı ve etkili bir şekilde nasıl öğrenebileceğini öğretmeyi üstlenmelidir. “Öğrenmeyi öğrenme” en yalın haliyle, mevcut bilgileri kullanarak yeni durumlar için gerekli bilgiyi kendi kendine üretebilmek demektir. Öğrenmeyi öğrenme, insanın sahip olduğu zekayı kullanması ve düşünme yetkilerini kullanabilmesi ile mümkündür. Okul verdiği bilgiyle öğrenciye bu bilgiyi nasıl kullanabileceğini, kendisi ve çevresi üzerinde nasıl hakimiyet kazanabileceğini, bilişsel bilgi ve işleme becerileri kadar kişiler arası iletişim ve değer açıklama becerilerini de öğretebilmesi gerekecektir. Bilgi çağında bilgi sürekli yenilendiği için öğrencinin okulda öğrendiği bilgiler zamanla değerini yitirecektir. Ancak okul, öğrenciye bilgiyi sevmeyi ve gerektiğinde bulabilmenin yollarını öğrettiği taktirde öğrenci yetişkinlik çağlarında bilgiye ulaşabilecek ve bilgisini yenileyebilecektir. Ana-baba, okul öncesi eğitimin yararlı hale getirilmesi ve yaygınlaştırılmasında temel unsur olarak görülmelidir. Onlar, gelecek neslin mutluluğundan herkesten daha fazla sorumlu olan kişileridir. Analar-babalar, istemeseler de, çocuklarının öğretmenidirler. Hiç kimse bu rollerini onlardan alamaz. Okul, ailenin sağlayamadığı olanakları sunarak çocuğun yeni ihtiyaçlarını karşılayıcı rol oynar. Bir başka deyişle, öğretmen, ana-babanın eğitim etkinliğini tamamlar. Bunun için de okul-aile iş birliğinin şart olduğu görülmektedir. Okul aile ilişkilerinin olumlu yönde geliştirilmesi her iki tarafın da mutlu olmasını sağlar. Okul ve aile kurdukları sağlıklı iletişimle çocuğun gelişimini desteklemekte ve okulun amaçlarına da hizmet etmektedirler.

Okul ve aile öyle bir iş birliği içinde olmalıdır ki, çocuk bu iş birliğinin yarattığı tutarlı ortamda, dengeli, sosyal, uyumlu ve mutlu bir birey olarak yetişebilsin. Bunu sağlamak içinse, öncelikle aile okulu, okul aileyi tanımalı ve belli ilkelerde görüş birliği ve yardımlaşma içinde olmalıdır Okul-aile arasında oluşturulacak etkili bir iş birliği için, sağlıklı iletişim ve etkileşimin bilincinde olmamız gerekir. Okul-aile ilişkilerinin canlı tutulması ve olumlu yönde geliştirilmesinin herkesten çok her iki tarafın da ortak ilgi alanına, yani çocuklara yarar sağlayacağı unutulmamalıdır. Öğretmen ve anne-babalar ancak birbirlerine bağlı ve dayalı rollerinin bilinci içinde aradaki engelleri aşabilirler. Ailenin,

öncelikle kuruma olan güvenini sağlar. Çocuğunun gelişim alanları hakkında bilgi edinir. Bazı zamanlarda ailenin özel ilgileri, becerileri, okul öncesi etkinlikleri içinde faydalı bir şekilde yer alabilir. Aileler, okulda öğrencilerin evde devamında çok bilinçli davranırlar ve çocuğun evdeki öğrenme ortamını hazırlarlar. Okul-aile iç içe olduğunda, aileler okuldan çok şey öğrenmektedir ve çocukların eğitiminde güçlü kişiler haline gelmektedir.

Kaynakça

- [1] Aral, Neriman, A. Kandır ve M. Can Yaşar. (2002). *Okulöncesi Eğitim ve Okulöncesi Eğitim Programları*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- [2] Ensari, Hoşcan ve R. Zenbat. (1999). *Yönetim Stillerinin Ailenin Okulöncesi Eğitim Programlarına Katılım Üzerindeki Etkileri*". Marmara Üniversitesi Anaokulu / Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- [3] Eryorulmaz, Ani. (1993). *Kurumsal Okulöncesi Eğitimde Ailenin Rolü*. 9. İstanbul: Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi Yaygınlaştırma Semineri.
- [4] Oğuzkan, Şükran ve G. Oral. (1997). *Okulöncesi Eğitimi*. İstanbul: M.E.B. Yayınları.
- [5] Oktay, Ayla. (1993). *Okul Ortamı ve Veli Öğretmen İlişkisinin Okul Başarısına Etkisi*. Yaşadıkça Eğitim. Sayı: 30, s:15-16.
- [6] Oktay, Ayla ve Özgül Polat Unutkan (2003). *Aile Katılımı, Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- [7] Ömeroğlu, E., Dere Hale ve Diğerleri. (2003). *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. İstanbul: Mopa Kültür Yayınları.
- [8] Seçkin, Nezahat ve G. Koç. (1997). *Okulöncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği*, Yaşadıkça Eğitim. Sayı: 51, s. 5-10.
- [9] Büyükkaragöz, Savaş. (1997). *Program Geliştirme: Kaynak Metinler*. Konya: Öz Eğ Bas.Y. D.
- [10] Çakmak M. (2001). *Etkili Öğretimde Öğretmenin Rolü*. Çağdaş Eğitim Dergisi, Yıl:26, Sayı: 274:22-28.
- [11] Dewey, John. (1921). *Demokrasi ve Eğitim*. (Çev: Salih Otaran). İstanbul: Başarı Yayıncılık.
- [12] Fatma Varış. (1988). *Eğitimde Program Geliştirme-Teori ve Teknikler*. 4.baskı, Ankara: AÜEBF. Y.
- [13] Fatma Varış. (1991). *Programlara İlişkin Temel Kavram ve Tanımlar*. Eğitim Bilimlerinde Çağdaş Gelişmeler. Eskişehir: A.Ü. Açık Öğretim Fak. Yay.
- [14] Küçükahmet, Leyla. (1997). *Eğitim Programları ve Öğretim "Öğretim İlke ve Yöntemleri*. (Genişletilmiş 8. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- [15] Küçükahmet, Leyla. (2000). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- [16] Oktay, Ayla (2001). *21. Yüzyılda Yeni Eğilimler ve Eğitim. 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi*. İstanbul: Sedar Yayıncılık.
- [17] Önder, A. (2000). *Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- [18] Özdemir, Servet. (2000). *Eğitimde Örgütsel Yenileşme*. 5. Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- [19] Özden, Yüksel. (2000). *Eğitimde Dönüşüm, Eğitimde Yeni Değerler*. Ankara: Pegem Y.
- [20] Saban, A.. (2000). *Öğrenme ve Öğretme Süreci (Yeni Teori ve Yaklaşımlar)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

[21] San, İ. (1996). *Yaratıcılığı Geliştiren Bir Yöntem ve Yaratıcı Bireyi Yetiştiren Bir Disiplin: Eğitsel Drama*. Yeni Türkiye Dergisi, Eğitim Özel Sayısı.

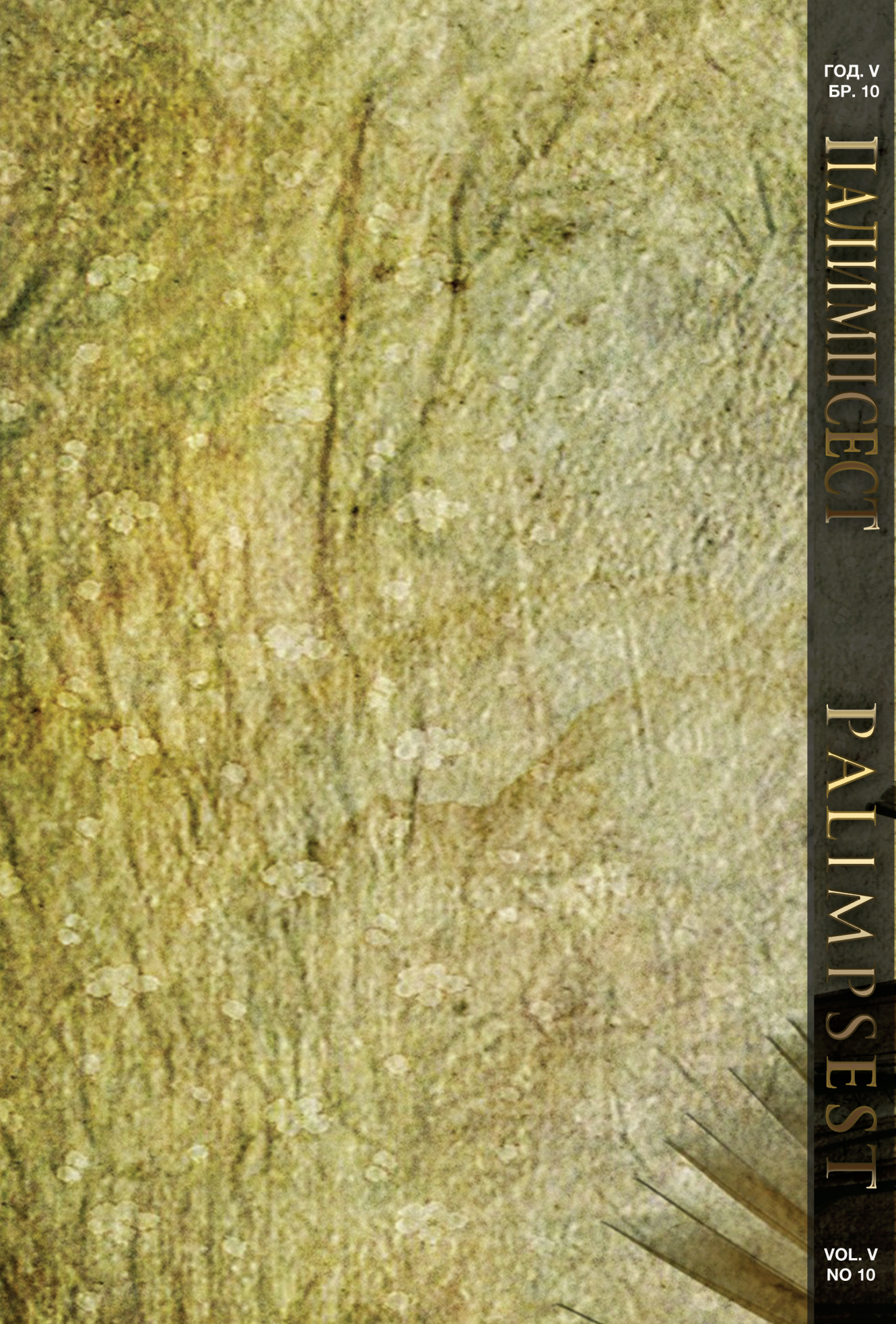
Osman Emin

University of St. Cyril and Methodius, Skopje

**The Educational Institutions and the Importance of Family
for the Society that Thinks, and Produces Solutions**

Abstract: While determining the educational goals of our children during the school period, it is not possible to think of the child alone, the child is a whole with its family. As an educator, if we aim for successful school education, we have to create goals that involve parents, include family education and give it importance. To participate in pre-school education, parents should be informed about the program by the school which should be provided in written form. To provide a beneficial education, first, it is necessary to establish positive communication with the families. Positive communication with families does not happen all at once but can take place at different times in each family. Informing parents through family support programs, providing new skills and counseling for their problems improves the relationship dynamics within the family, and accelerates the development of the child. Pre-school education, is an educational process which is planned and programmed. If the education is aimed to continue at home, while preparing the pre-school education program, not only the child but the family should be considered within the program as well. For this reason, it was stated that ensuring school-family cooperation is important in terms of developing desired behaviors of the child. To ensure the continued active participation of families in planning and practice, it was also emphasized that families should be constantly informed about what is being done at school.

Keywords: *preschool, school, family involvement, education.*

ГОД. V
БР. 10

ПАЛИМПСЕСТ

PALIMPSEST

VOL. V
NO 10